

Nr 468

Av herr Larsson i Norderön m. fl., angående formerna för statens stöd till biblioteksväsendet.

(Lika lydande med motion nr 399 i Första kammaren)

Enligt ett uttalande i statsverkspropositionen (Finansplanen, sid. 31) skall de speciella statsbidragen till folkbiblioteken helt borttagas i samband med införandet av en ny typ av skatteutjämningsbidrag för kommunerna. Sett mot bakgrund av denna frågas tidigare behandling får denna aviserade förändring karaktäriseras som i hög grad anmärkningsvärd. Åtgärden står inte blott i strid med de allmänna riktlinjer, som rekommenderas av 1958 års skatteutjämningskommitté (SOU 1964: 14), utan även med de grunder som ecklesiastikministern klart uttalade sig för ett år tidigare.

Statsbidragsgivningen till folkbiblioteken regleras nu av en kunglig kungörelse av år 1955 (SFS 1955: 540). Bidragens maximibelopp fastställdes dock redan år 1929, och det är ett märkligt faktum att det inte anpassats vare sig till penningvärdets fall eller till biblioteksväsendets utveckling. År efter år har framstötter gjorts för att få en revision till stånd, och skolöverstyrelsen har i sina petita framlagt konkreta förslag till en upprustning av biblioteksväsendet. Detta ledde till att riksdagen år 1963 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhöll om en utredning i ärendet. Inom ecklesiastikdepartementet utarbetades i oktober 1963 en promemoria grundad på ett tidigare förslag från skolöverstyrelsen om väsentligt höjda statsbidrag. Den utsändes på remiss i december 1963, och i 1964 års statsverksproposition refererade ecklesiastikministern till den och anförde därvid bland annat: "Sedan bl. a. från riksdagens sida hemställts om en utredning rörande grunder för statsbidragsgivningen till folkbiblioteken... har överstyrelsens förslag överarbetats inom ecklesiastikdepartementet i samråd med företrädare för olika biblioteksintressen. Målsättningen har därvid framför allt varit att återvinna bidragens stimulansseffekt och att motverka kommunindelningsreformens ogynnsamma konsekvenser för vissa av dessa bibliotek vid kommunsammanslagningar."

Förslaget beaktades i skolöverstyrelsens petita för 1965/66. Länder med ett likartat bibliotekssystem som Sverige har valt en motsatt väg, när det gäller att stimulera denna verksamhet. Såväl Finland som Danmark har nyligen fått bibliotekslagar, som tillförsäkrar biblioteken ett direkt stöd från staten som vida överstiger det förslag som skolöverstyrelsen framfört i sina petita. I England antogs 1964 en ny lag, som ger staten ökad rätt att

kontrollera bibliotekens service. Systemet med direkta statsbidrag helst utan de nu gällande maximigränserna kan svårigen undvaras som stimulerande faktor, när det gäller en angelägen utrustning av biblioteksväsendet. Dessa synpunkter beaktas för övrigt av 1958 års skatteutjämningskommitté, som ovan antytts. Kommittén underkände sålunda helt tanken att inbaka även den typen av statsbidrag i en allmän skatteutjämningsreform. Utgångspunkten härför var givetvis just den stimulerande konsekvensen av denna typ av bidrag. Om just stimulansgrunden skulle vara avgörande för statsbidragsgivningen såsom i detta fall, måste givetvis bidragen knytas an till den aktuella verksamheten. Denna frågas avgörande betydelse för den kulturella standarden i vårt land borde enligt vår uppfattning motivera att hela frågekomplexet rörande statsbidragsgivningen till folkbiblioteksverksamheten blir föremål för en skyndsam utredning.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam utredning av formerna för statens stöd till biblioteksväsendet i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 27 januari 1965

Erik Larsson
i Norderön

Elias Jönsson
i Ingemarsgården

Jan-Ivan Nilsson
